

Beantwoording vragen

Aanpak & planning

Voortgang

Het Experience concept had volgens planning in januari 2016 beschikbaar moeten zijn inclusief bijbehorende "actualiseren van de exploitatie berekeningen business case". Een presentatie van het globale concept heeft zonder actualisatie van de business case op 11 april voor de raad plaatsgevonden..

Als volgende stap zou er voor 1 juli 2016 een concreet realiseerbaar ontwerp van het gebouw gepresenteerd worden. Hiervan blijkt nog geen sprake. Ook de toekomstige exploitant van het Experience Center zou nu bekend moeten zijn om volgens planning de volgende fase van uitwerken van het concept en het planontwerp in te gaan. Hiervan wordt geen melding gemaakt in de memo.

Vraag: klopt de constatering dat de voortgang achter loopt op de planning bij het plan van aanpak?

Tijdens een raadsbijeenkomst op 7 juli 2016 bent u door de directie van World Food Center Development, de heer Aart-Jan Verdood, bijgepraat over de stand van zaken. Tijdens deze bijeenkomst is ook het resultaat van de fase 2 van de PPS uitgedeeld: het boekwerk, Conceptuitwerking WFC. In dit boekwerk is een eerste verkenning opgenomen van het WFC programma én de wijze waarop het WFC-programma in het gebied ruimtelijk ingepast kan worden in de Mauritskazerne in combinatie met iconische nieuwbouw. Belangrijk uitgangspunt is het tonen en beleven van de gehele voedselwaardeketen.

In het boekwerk wordt ook een nieuwe ontwikkelstrategie voor het WFC geïntroduceerd, die brede steun heeft bij de zogenaamde koploperbedrijven Albert Heijn, Albron, DSM, FrieslandCampina, Keygene, Priva, Rabobank, Scelta Mushrooms en Wageningen Universiteit.

Deze ontwikkelstrategie gaat er vanuit dat een eerste fase van het WFC op zo kort mogelijke termijn gestalte krijgt in de rijksmonumentale Mauritskazerne. De bedoeling is dat de drie velden van het WFC Concept, de Experience, Labs en Innovation, in de Mauritskazerne een plek krijgen. Het voordeel van deze eerste fase is dat op korte termijn een aantal belangrijke partners gebonden worden aan het concept en de opgave tegelijkertijd erg concreet en daarmee behapbaar wordt. Deze eerste fase is daarmee een belangrijke opmaat naar de ontwikkeling van een tweede fase, die parallel met de bedrijven wordt ontwikkeld, en de start van de invulling van de WFC Campus.

De eerste fase van het WFC ligt op dit moment op planning conform het plan van aanpak; stap 2 van de PPS-fase is afgerond en er wordt hard gewerkt aan stap 3 van de PPS-fase; de definitieve planuitwerking. Gebleken is wel dat voor de tweede fase van het WFC meer tijd nodig is om samen met de food sector het concept van het WFC verder uit te werken. Hier worden stap 2 en 3 van de PPS-fase nog niet begin 2017 afgerond. Daar staat tegenover dat het WFC concept inmiddels breder en rijker is geworden, o.a. door de toevoeging van het interuniversitaire onderzoeksprogramma en de mogelijke deelname van verschillende universiteiten.

Voor verdere toelichting, zie ook de raadsmemo "ontwikkelingstrategie WFC Experience".

Vraag: is de afgesproken mijlpaal met besluitvorming op het Experience Center eind 2016 nog haalbaar (go/no go en doorstart naar de realisatiefase)?

Vraag: en zo nee, wat is dan het perspectief, de planning en het moment van de beoogde mijlpaal (go/ no go).

De gefaseerde aanpak van de realisatie van het WFC, waarbij op korte termijn wordt gestart met de ontwikkeling van een eerste fase in de Mauritskazerne, vraagt ook een fasering van de besluitvorming. In het amendement van de raad over de financiële bijdrage van 5 miljoen wordt uitgegaan van besluitvorming aan het eind van de PPS fase (eind 2016/begin 2017) over de definitieve business case, inclusief risico-analyse van het WFC Experience.

Op dit moment wordt ervan uitgegaan dat de besluitvorming over de financiële bijdrage aan de eerste fase plaatsvindt in het eerste kwartaal van 2017. Het college zal later dit jaar met een voorstel komen over de fasering en de gevolgen van fasering voor besluitvorming in de gemeenteraad over het beschikbaar stellen van subsidiebedragen en de vervolgstappen.

Hoofdmijlpalen (incl. besluitvormingsmomenten)

Op 18 februari 2016 is een planning op hoofdlijnen gepresenteerd. Over deze planning wordt niks gezegd in de memo.

Vraag: is de planning van februari 2016 nog actueel?

Vraag: op welke momenten wordt de raad (formeel) betrokken in het planvormingsproces? Wanneer ligt volgens de huidige planning het go/no go besluit over het WFC Experience Center?

Op dit moment wordt ervan uitgegaan dat de besluitvorming over de financiële bijdrage aan de eerste fase plaatsvindt in het eerste kwartaal van 2017. Het college zal later dit jaar met een voorstel komen over de fasering en de gevolgen van fasering voor besluitvorming in de gemeenteraad over het beschikbaar stellen van subsidiebedragen en de vervolgstappen.

Ontwikkeling Experience concept & gebouw

Commitment bedrijfsleven

De memo geeft aan dat het participatieproces veel draagvlak bij de deelnemende organisaties heeft opgeleverd.

Vraag: Waar uit zich dit in? Zijn er concrete afspraken over betrokkenheid gemaakt of (nieuwe) overeenkomsten getekend?

In de presentatie op 7 juli j.l. door de heer Verdoold van WFC Development is aangegeven dat de kopgroep van bedrijven bestaat uit Albert Heijn, Albron, DSM, FrieslandCampina, Keygene, Priva, Rabobank, Scelta Mushrooms en Wageningen UR. Tot op heden bestaan de afspraken met deze partijen uit deelname in het proces en inbreng van kennis. Met deze partijen worden door WFC Development nieuwe afspraken gemaakt over zowel extra kennis- en tijdsinspanningen en financiële bijdragen aan het WFC Experience.

De memo spreekt over het vergroten van commitment. Niet duidelijk is hoe. Ook geeft de memo aan dat WFC Development gesprekken aangaat met de beoogde koploperbedrijven. Maar ook in die zin staat niets aangegeven over wanneer deze gesprekken plaats vinden, op welke termijn duidelijkheid gevraagd wordt, wat gewenst is qua soort afspraken etc.

Vraag: Wat is de volgende stap van commitment. Hoe ziet die eruit? Wat wil het College / of WFC Development daarin bereiken? En wanneer moet dat bereikt zijn? Wat is de planning?

De volgende stap in het bereiken van het commitment is tweeledig:

- 1. voor de ontwikkeling van de eerste fase in de Mauritskazerne maakt WFC Development afspraken over de deelname en participatie in de Mauritskazerne;*
- 2. met een aantal koploperbedrijven maakt WFC Development afspraken over mede-opdrachtgeverschap over de uitwerking van de 2^e fase van het WFC Experience. Deze afspraken worden vastgelegd in een overeenkomst tussen WFC-D en deze bedrijven.*

Haalbaar, realistisch experience concept + business case + aantrekken exploitant

Op 11 april is een integraal WFC concept gepresenteerd, waarin aan het Experience Center een Kenniscentrum en een Innovatiecentrum zijn toegevoegd. Nog zonder een bijpassende, geactualiseerde exploitatie business case.

Vraag: wanneer wordt hier door WFC Development de geactualiseerde business case aan toegevoegd? En op welke termijn komt er een exploitant aan tafel?

Voor de Mauritskazerne, waarin de eerste fase van het WFC wordt gerealiseerd, wordt momenteel gerekend en getekend aan een definitief ontwerp. De bedoeling is dat WFC Development de exploitatie van de Mauritskazerne ter hand neemt.

Voor de uitwerking van de tweede fase van het WFC, waarin een aantal koploperbedrijven als mede-opdrachtgever gaat functioneren, is de inschatting dat in 1^e of 2^e kwartaal van 2017 een business case wordt opgeleverd. Op basis van deze business case kan de door betrokken partijen, de deelnemende bedrijven, de gemeente, provincie Gelderland en WFC Development, een investeringsbeslissing worden genomen over de realisatie van de tweede fase van het WFC.

Ontwerp en planning gebouw Experience Center

De memo spreekt over het in samenspraak met 5 – 10 koploperbedrijven verder uitwerken van zowel het ontwerp als de business case van het Experience Center. Onduidelijk is welke planning hieraan gekoppeld is.

In de toelichting op het interuniversitair Foodlab wordt gesproken over een verkenningsfase met als resultaat een gezamenlijk eindbeeld.

Vraag: betekent dit dat er nu voor het gehele Experience Center sprake is van een zogenaamde "verkenningfase" die doorloopt tot en met november 2016?

Vraag: en wat is dan het resultaat van die verkenningsfase in november 2016? Een PvE (pakket van Eisen) voor het WFC Experience Center? Of een "concreet realiseerbaar ontwerp"?

De verkenningsfase geldt alleen voor het interuniversitaire onderzoeksprogramma. Dit interuniversitaire onderzoeksprogramma is een nieuwe kans die gaandeweg het ontwikkelingstraject door de Wageningen UR naar voren is gebracht en die als zeer kansrijk is ingeschat. De achtergrond is dat het WFC met de te verwachten bezoekersaantallen een gouden kans biedt om vanuit bedrijfsleven en wetenschap met consumenten in contact te komen en met, door en onder deze consumenten wetenschappelijk onderzoek uit te voeren. Daarom hebben vijf universiteiten (Groningen, Maastricht, Nijmegen, Utrecht en Wageningen) samen met het bedrijfsleven en overheid het initiatief genomen om een onderzoeksprogramma op te zetten. Het programma heeft als doel binnen een innovatieve onderzoekomgeving fundamenteel onderzoek te realiseren met, onder en voor bezoekers van het WFC. De mening en het gedrag van de bezoekers kunnen onderzocht worden, gebruik makend van de nieuwste technologieën.

Aan het eind van de verkenningsfase wordt een onderbouwd conceptplan opgeleverd voor een onderzoeksprogramma met, door en onder bezoekers van het World Food Center. Het zal bestaan uit een inhoudelijk onderzoeksprogramma op hoofdlijnen, een lijst van mogelijke partners, een financieel concept en een mogelijk organisatiestructuur. Tevens geeft dit conceptplan een eerste inschatting van de benodigde faciliteiten (onderzoeksruimtes, infrastructuur, enz.) voor het onderzoeksprogramma binnen het WFC (een eerste indicatief Programma van Eisen).

Aan de hand van dit conceptplan kunnen betrokken partijen een beslissing nemen over de haalbaarheid van het onderzoeksprogramma en de te nemen vervolgstappen. Onderdeel van de verkenning is dat gekeken wordt of er al onderdelen van onderzoeksprogramma in de eerste fase van het WFC, in de Mauritskazerne, gestalte kunnen krijgen.

Financiën

Eigendom Mauritskazerne

De memo geeft aan dat de mogelijkheden voor een zogenaamde "proloog" worden onderzocht. Waarbij op korte termijn activiteiten en functies in de Mauritskazerne worden opgestart.

Vraag: hoe verhoudt zich deze aanvliegroute tot de afspraken die in de grond- en samenwerkingsovereenkomst staan over de verkoop van de gebouwen Mauritskazerne, Frisokazerne en Ketelhuis aan WFC Development?

De verkoop van het Mauritsgebouw is een belangrijke voorwaarde om te kunnen starten met de realisatie van de eerste fase van het WFC. In dit kader wordt momenteel ook onderhandeld over de verkoop van het Friso- en het Mauritsgebouw.

Financiële bijdragen andere overheden

In de memo wordt niets gezegd over de stand van zaken met betrekking tot de financiële bijdragen van andere overheden. Gelet op de afspraak met WFC Development dat 50% van de dekking door bijdragen vanuit overheden dient plaats te vinden, is dit een belangrijk aandachtspunt.

Vraag: kan inzicht worden gegeven in de betrokkenheid, afspraken en financiële toezeggingen vanuit andere overheden?

Provincie

Ten aanzien van de financiële deelname van de Provincie Gelderland is een grote stap gezet. Het WFC is uitgeroepen tot één van de grote beeldbepalende projecten van de provincie Gelderland. In de Statenbrief van 17 mei over de uitvoeringsstrategie van de gebiedsopgave is het volgende opgenomen: Daarnaast zetten we - samen met de kerntaken - in op een aantal grote en integrale projecten in de

gebieden. Het gaat om iconische projecten die een positieve ontwikkeling in het gebied in gang zetten en een bovenregionale, soms nationale of internationale uitstraling hebben en daarmee beeldbepalend zijn voor de toekomst van Gelderland. Op dit moment gaat het om het World Food Center, de Rail Terminal Gelderland en het Warmtenet Arnhem/Nijmegen.

Gedeputeerde Bea Schouten: "Het WFC is dé kans om het thema voedsel in Nederland en internationaal goed op de agenda te krijgen. Het thema voedsel is heel populair en met zo'n centrum kunnen we het zichtbaar maken, ook voor consumenten. Ik ben heel positief over de recente ontwikkelingen en daarom doen wij als provincie graag mee." [REDACTED] is toegetreden tot de stuurgroep van het WFC. De provincie stelt expertise en menskracht ter beschikking. Zo wordt de lobby naar het Rijk gezamenlijk opgepakt. Vooruitlopend op de financiële bijdrage aan het WFC zet de Provincie daarnaast menskracht en financiële middelen in om het proces te ondersteunen.

Over de financiële dekking heeft de Provincie het volgende aangegeven in de statenbrief: "Vanuit kerntaak Economie wordt nu 4 miljoen euro voor deze projecten gereserveerd. Vanuit het budget gebiedsopgaven denken we op dit moment aan een bedrag van 15 tot 20 miljoen euro. Dit bedrag zal op het moment dat dit nodig is worden verhoogd."

Concreet betekent dit dat de Provincie Gelderland, net als uw raad, geld gereserveerd heeft als bijdrage aan het WFC. De exacte hoogte van de bijdrage is niet vastgelegd en zal afhangen van de toegevoegde waarde van het totale WFC concept en de bijdrage van andere partijen, zoals het bedrijfsleven en de gemeente Ede.

Rijk

Zowel op bestuurlijk als ambtelijk niveau wordt er gewerkt aan het versterken van de contacten op Rijksniveau. Zo is door een delegatie van het WFC het WFC concept gepresenteerd aan staatssecretaris Van Dam van Economische Zaken.

De komende periode wordt de lobby verder geïntensiveerd, waarbij samen wordt opgetrokken met de Provincie Gelderland. Dat betekent concreet dat ook hun medewerkers public affairs, die in Den Haag namens de Provincies Gelderland en Overijssel lobbyen bij de Tweede Kamerleden, hieraan meewerken. Het belangrijkste doel is financiële en inhoudelijke betrokkenheid van het Rijk bij de ambities van het WFC. Aangezien begin volgend jaar verkiezingen zijn, wordt ingezet op een lobby waarbij straks de ambities van het WFC aansluiten bij het nieuwe kabinetsbeleid.

Om dit te bereiken wordt op drie niveaus lobby bedreven. Op politiek/bestuurlijk niveau, op directieniveau (DG's en directeuren) en op ambtelijk niveau (beleidsambtenaren). Op politiek niveau willen wij graag invloed uitoefenen om de ambities van aan het WFC gerelateerde, maatschappelijke thema's op de politieke agenda te zetten.

Op directieniveau en (hoog) ambtelijk niveau willen we bereiken dat de ambities van het WFC bij de relevante ministeries (EZ, OCW, WVS) bekend zijn en dat helder is welke bijdrage het WFC kan leveren aan de maatschappelijke opgaven en politieke ambities van het nieuwe kabinet.

Voor de politieke lobby willen wij graag samen met uw raad optrekken. Wethouder Weijland is bezig in dat kader een Taksforce WFC samen met uw raad op te zetten om dit de komende periode samen vorm te geven.

EU

Door een extern deskundig bureau, Hezelburcht, wordt een actueel en realistisch overzicht van subsidie- en fondsmogelijkheden op Europees niveau opgesteld. Dit wordt vastgelegd in een roadmap, waarin een overzicht van de kansrijke subsidie- en fondsmogelijkheden wordt gegeven, informatie over lobby en netwerken en wordt ingegaan op aanvraagtrajecten. Deze scan wordt momenteel afgerond.

De politieke beïnvloedingsruimte in Europa is beperkt en de programma's kennen altijd een grote mate van concurrentie (door middel van projecttenders). Desalniettemin lijken er kansen om de komende jaren specifieke onderdelen van het WFC, zoals bijvoorbeeld het foodlab, te matchen met specifieke regelingen en programma's in Europa.

Uitloop proces en plankosten

In het voorgaande zijn vragen gesteld over een mogelijke uitloop van het proces van concept- en planontwikkeling.

Vraag: kan worden aangegeven of dit consequenties gaat hebben voor de gemeentelijke plankosten?

Uw raad en de provincie Gelderland hebben geld beschikbaar gesteld voor de planontwikkelingsfase van het WFC. Hiervan is een bijdrage van 0,5 miljoen gereserveerd voor de conceptontwikkeling en –uitwerking van het WFC Experience Center. Volgens de huidige inzichten is dit budget toereikend, mede omdat wordt ingezet op (betalend) medeopdrachtgeverschap van de koploperbedrijven voor de verdere uitwerking.

